Gezond,
veilig
& vitaal

SamenTwente

Ontwikkelingenbrief en kaders begroting 2025

samentwente.nl

Samen Twente

Inhoudsopgave

1. Inleiding 2

Rol gemeenteraden 2

2. Leeswijzer 2

3. Vooruitkijken: de lange termijn opgaven 2

4. Ontwikkelingen met (mogelijk) financiële impact 6

4.1 Ontwikkelingen met nog onbekende financiële impact op de begroting 2025 en verder 6

4.2 Ontwikkelingen met bekende financiële impact op de begroting van 2025 en verder 10

4.2.1 Kerntakendiscussie 11

5. Financieel meerjarenperspectief 12

6. Financieel-technische kaders voor de begroting 2025 13

Gezond, veilig & vitaal

1. Inleiding

Hierbij bieden wij u aan de ontwikkelingenbrief en kaders van de begroting 2025 van SamenTwente. SamenTwente is er voor iedereen in Twente. Of het nu gaat om gezondheid, vitaliteit, problemen thuis, opvoeden of de juiste zorg. We zijn een samenwerking van en voor de gemeenten. Zo staan we klaar voor alle inwoners van Twente.

We zien dat onze organisatie zowel op de korte termijn als de middellange termijn te maken heeft met verschillende ontwikkelingen die impact hebben op onze begroting. Soms zijn deze ontwikkelingen zo duidelijk dat ze al vertaald kunnen worden in de begroting. En van sommigen ontwikkelingen weten we dat ze impact gaan hebben op onze begroting, maar hebben we op dit moment onvoldoende zicht op de omvang en het tijdstip. Al deze ontwikkelingen leest u integraal terug in deze brief.

De uiteindelijke cijfermatige effecten waarmee onder meer de inwonerbijdrage wordt bepaald, volgt bij het maken van de ontwerpbegroting 2025. Deze begroting wordt in het voorjaar van 2024 opgesteld en wordt uiterlijk eerste week van april 2024 voor een zienswijze aan de gemeenteraden aangeboden.

Rol gemeenteraden

In deze brief schetsen wij de (lange termijn) ontwikkelingen, trends en concrete gebeurtenissen en financiële kaders die impact hebben op onze begroting 2025 en de meerjarenraming van 2026-2028. Deze brief vormt het startpunt van het proces van de begroting 2025 en vormt daarmee ook de start van onze planning & control cyclus. In overeenstemming met de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) wordt deze ontwikkelingenbrief en kaders van de begroting 2025 ter informatie aangeboden aan de gemeenteraden. Er wordt nog niet om besluitvorming gevraagd en daarom geldt voor deze brief geen zienswijzeprocedure zoals deze wel geldt voor het vaststellen van onze begroting en wijzigingen hiervan.

2. Leeswijzer

In hoofdstuk 3 kijken we vooruit naar de inhoudelijke ontwikkelingen op de langere termijn. Hoofdstuk 4 schetst de korte termijn ontwikkelingen voor onze organisatie, waarvan van enkele de financiële impact al bekend is en van andere nog niet. In hoofdstuk 5 wordt het financieel meerjarenperspectief geschetst. We sluiten af met hoofdstuk 6 waarin de financieel-technische kaders worden beschreven voor de begroting 2025.

3. Vooruitkijken: de lange termijn opgaven

Opwaardering publieke gezondheid

Na de coronapandemie is de politieke en maatschappelijke belangstelling voor publieke gezondheid toegenomen. In het voorjaar 2023 heeft de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) de regering en parlement geadviseerd over de inrichting van het stelsel voor de publieke gezondheidszorg die passend is om huidige en toekomstige uitdagingen (de sociale determinanten van gezondheid) het hoofd te bieden. En over de voorwaarden waaraan die inrichting moet voldoen. *In het rapport "Op onze Gezondheid*" concludeert de RVS dat het huidige fundament van de publieke gezondheidszorg zwak is en moet worden verstevigd. Dat is niet alleen nodig om reguliere taken aan te kunnen, maar ook om te kunnen inspelen op de (nieuwe) grote maatschappelijke opgaven. De RVS adviseert dat de inrichting van de publieke gezondheidszorg zodanig moet worden versterkt dat tot een doortastende en minder vrijblijvende aanpak gekomen kan worden. De RVS verbindt hier een aantal conclusies aan op het gebied van financiering en governance.
De noodzaak van preventieve inzet is aangetoond en wordt benoemd in diverse landelijke lange termijn visies. Wij verwachten dat op basis van het RVS-rapport in de komende jaren maatregelen op rijksniveau getroffen gaan worden om publieke gezondheid te versterken.
Belangrijke elementen in de opwaardering van de publieke gezondheid zijn het Gezond en Actief Leven Akkoord en het Integraal Zorgakkoord.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA)
Belangrijke onderdelen in de opwaardering van de publieke gezondheid zijn het GALA en het IZA. In 2023 is het GALA afgesloten. Gemeenten en GGD hebben hier met uitvoeringsplannen op geanticipeerd. Er worden verschillende initiatieven genomen of doorgezet. Het doel van het GALA is 'Een gezonde generatie in 2040'. Er zijn al veel projecten en programma's die gemeenten uitvoeren die hieraan bijdragen en die al via allerlei subsidies worden gefinancierd. De Specifieke Uitkering (SPUK) is de financiële basis voor het GALA. Het is een bundeling van grotendeels bestaande financiële middelen. De financiering loopt tot en met 2026, maar voor enkele programma's loopt de financiering maar tot en met 2025. Er zal moeten worden nagedacht over de wijze waarop vanaf 2026 of 2027 succesvolle ontwikkelingen kunnen worden doorgezet. In 2022 heeft het ministerie van VWS met veel zorgpartijen afspraken gemaakt binnen het IZA. In Twente ontvangt Twentse Koers de middelen voor het IZA, in totaal ruim € 5 miljoen euro voor 2023. Besluitvorming over hoe deze middelen worden ingezet vindt niet plaats binnen SamenTwente maar binnen het Bestuurlijk Overleg Twentse Koers.

Kansrijke Start is één van de vijf verplichte ketenaanpakken binnen het IZA. Kansrijke Start richt zich op de eerste 1000 dagen van een kind en de periode daarvoor en heeft daardoor een sterke link met het werk van de JGZ. Twentse Koers stimuleert en ondersteunt deze ontwikkeling door inzet van een Projectleider. De JGZ sluit aan bij deze ontwikkeling met extra inzet van uren om inhoudelijke expertise in te brengen. Die uren worden alleen tijdelijk via een provinciale subsidie gefinancierd t/m 2024. Het gaat echter om een blijvende taak. Via GALA is de JGZ verder aangehaakt bij de ontwikkelingen rondom Kind naar Gezonder Gewicht en via IZA bij ontwikkelingen rondom mentaal welbevinden. Ook daar gaat het om de inbreng van inhoudelijke expertise.

Gezonde leefomgeving

Vanuit verschillende beleidsterreinen en overheidsorganisaties wordt ingezet op een gezonde leefomgeving. Het ministerie van VWS heeft in het Gezond en Actief Leven Akkoord de gezonde leefomgeving opgenomen als programma. Vanuit duurzaamheid en klimaatmaatregelen is er vanuit het ministerie van Economische Zaken en Klimaat de oproep om te werken aan een gezonde leefomgeving. Een gezonde inrichting van de leefomgeving bevordert de gezondheid en creëert basis voor verbondenheid en meedoen. Belangrijke elementen voor een gezonde leefomgeving zijn uitnodigen tot bewegen (wandelen, fietsen, spelen), elkaar ontmoeten, ontspannen, een goede milieukwaliteit (onder andere lucht en geluid), klimaatbestendigheid (zoals meer groen voor tegengaan hitte- en wateroverlast) en een goede toegang tot voorzieningen. Een gezonde leefomgeving kent zowel bevorderende als beschermende aspecten en is in die zin ook betekenisvol voor diverse maatschappelijke opdrachten van gemeenten. Daarmee is de gezonde leefomgeving ook steeds meer een politiek en bestuurlijk thema. Een gezonde leefomgeving is voor alle GGD-teams een actueel thema.

De afdeling jeugdgezondheid werkt in toenemende mate omgevingsgericht en toekomstbestendig. De jeugdgezondheid ziet op basis van een onlangs uitgevoerde omgevingsanalyse, een aantal ontwikkelingen die van impact zullen zijn. Ontwikkelingen die ook een bredere impact zullen hebben dan alleen op de afdeling JGZ:

- meer jeugdigen hebben hulp nodig die er (nog) niet is (jeugdhulp, dreigend zorginfarct);
- er is sprake van een grotere diversiteit aan ouders, die regie en flexibiliteit willen;
- digitale mogelijkheden veranderen zorgrelaties;
- integraal en domein overstijgend samenwerken om maatwerk te kunnen leveren is (nog meer) nodig;
- er is sprake van een verbreding van de kijk op gezondheid met oog voor de toename in gezondheidsverschillen;
- de roep om preventie groeit maar de financiering is niet passend;
- er is sprake een vergrijsd artsenbestand en forse krapte op de arbeidsmarkt.

Door onze partners wordt, vooral vanuit het sociaal domein, een groter beroep gedaan op de JGZ. De partners kijken ook naar de bijdrage, die de JGZ kan hebben in regionale ontwikkelingen. Zoals het terugdringen van het zorggebruik in de jeugdzorg en het maken van een omslag van schoolverzuim naar schoolaanwezigheid. Investeren in toekomstbestendig en omgevingsgericht werken vraagt om innovatieruimte. Naast het anders inrichten/moderniseren van processen/diensten betekent dit ook dat

professionals in een andere manier van werken toegerust moeten worden. Binnen de huidige financieringskaders is dit een uitdaging.

De vraagstukken in de jeugdgezondheid nemen toe

In het algemeen heeft de JGZ dit jaar veel meer kinderen gezien voor een onderzoek op indicatie ten opzichte van vorig jaar. Wat opvalt is dat er aandacht moet zijn voor de jongeren. Zo blijkt uit de Gezondheidsmonitor Jeugd namelijk dat het risico op psychosociale problemen bij deze groep in de laatste jaren sterk is verhoogd.

Het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) blijft in ontwikkeling
We zien de laatste jaren dat nieuwe vaccinaties worden toegevoegd aan het programma. Dat heeft effect op de invulling/ verschuiving van contactmomenten en het toerusten van personeel. Een uitbreiding van het RVP wordt eerst gefinancierd door het RIVM en na enige tijd structureel opgenomen in het gemeentefonds. Vaccineren gebeurt op vrijwillige basis. Een groot deel van de burgers heeft vertrouwen in de vaccinatiezorg en vertrouwt op onze expertise. Door de jaren heen is een groeiende groep burgers kritisch op publieke vaccinatiezorg.
Er zijn twee punten van zorg, die landelijk door het RIVM worden gesignaleerd en door GGD Twente worden onderschreven:

- Er is een onvolledig beeld van de vaccinatiegraad, door de invoering van “informed consent” vanaf 1 januari 2022, waarbij ouders toestemming moeten geven om de vaccinatiegegevens van hun kinderen door te geven aan het RIVM.
- Er is een dalende tendens in de vaccinatiegraad van verschillende soorten vaccinaties, o.a. door twijfels bij de ouders over het belang van vaccineren;

In Twente is de vaccinatiegraad ten opzichte van het landelijk gemiddelde nog steeds relatief hoog. Toch zijn er zorgen: ook in Twente is sprake van een daling van de vaccinatiegraad en van de opkomst. Voor wat betreft informed consent: het aantal ouders dat niet wil dat de vaccinatiegegevens aan het RIVM worden doorgegeven, is relatief laag in Twente. Om de vaccinatiegraad zo hoog mogelijk te houden investeren we in (individuele) extra oproepen en organiseren we inhaalcampagnes. Voor wijzigingen in de regelgeving rondom informed consent zijn we echter afhankelijk van het Rijk.

GroeiGids en JouwGGD worden landelijk uniforme instrumenten
Dit sluit aan op de gewenste ontwikkelingen in het jeugdstelsel: laagdrempelige, collectieve preventie aan de voorkant en online dienstverlening. Daarnaast spelen beide eigentijdse diensten in op de behoeften van de huidige ouders en jongeren: online beschikbaarheid en het vergroten van de eigen regie van ouders en jongeren. De diensten dragen bij aan empowerment, o.a. door zelfmonitoring en advies op maat. De afdeling JGZ brengt op korte termijn in kaart welke gevolgen deze ontwikkeling heeft voor Loes.nl. Dit is onze regionale website voor informatie en advies over opvoeden en opgroeien. Waarbij het uitgangspunt zal zijn om dubbelingen (in content en functionaliteiten) op de website te voorkomen en tegelijkertijd de lokale en regionale meerwaarde van Loes te behouden (bijv. de lokale samenwerking en het cursusbureau). Goed om te realiseren is dat Loes in Twente ook het regionale platform is voor de informatie en adviesfunctie van de Centra Jeugd en Gezin voor gemeenten. Gemeenten worden meegenomen in deze ontwikkeling.

Zorgen over bestaanszekerheid in brede maatschappelijke context

De zorgen over bestaanszekerheid staan in brede maatschappelijke belangstelling. Dit kan gevolgen hebben voor Veilig Thuis Twente (VTT). We signaleren een toenemende vraag om advies en een forse toename van meldingen bij VTT. Vanuit veel onderzoeken is bekend dat huiselijk geweld en kindermishandeling een verband hebben met de sociaaleconomische status van inwoners.

In juli 2023 is het Programmaplan ‘Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming’ gepubliceerd. In dit programmaplan is op hoofdlijnen geschetst hoe de kind- en gezinsbescherming er over zo’n vijf tot tien jaar uit zou kunnen zien. Het Toekomstscenario gaat uit van de volgende organisatie en werkwijze (bron: ‘Programmaplan Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming 2023-2026’):

- Om kinderen en volwassenen (0 – 100), gezinnen en huishoudens heen staat het lokaal (wijk)team dat hulp verleent.

- Er is voor een gezin of huishouden één vast gezicht binnen het lokaal (wijk)team dat indien nodig samen optrekt met een professional uit een op te richten regionale veiligheidsorganisatie met als werknaam regionaal veiligheidsteam.
- Het regionaal veiligheidsteam heeft (ten opzichte van het lokaal team aanvullende) expertise en bevoegdheden op gebied van veiligheidsvraagstukken in gezinnen en huishoudens. In deze organisatie zijn functies van de gecertifieerde instellingen, Veilig Thuis en de Raad voor de kinderbescherming samengebracht, waarbij nog wordt gekeken of de nu beoogde functies passend zijn of juist anders moeten worden ingevuld dan wel aanvulling behoeven.
- Professionals van lokale teams, regionale veiligheidsteams en specialistische aanbieders werken gezins-/ systeemgericht en in gezamenlijkheid (integraal) aan het effectief en duurzaam borgen van veiligheid. Professionals worden gefaciliteerd om samen te werken en een lerende omgeving te vormen.
- Dicht bij deze professionals en gezinnen staat een netwerk van specialisten met kennis van kinderen, volwassenen en specifieke uitingsvormen van geweld.

In Twente heeft een werkgroep bestaande uit Gemeenten, Jeugdbescherming Overijssel, Raad van de Kinderbescherming en VTT gezamenlijk nagedacht over verdergaande samenwerking in pilot-vorm, in voorbereiding op de komst van het toekomstscenario. In onze ontwikkelingenbrief van 2024 is dit scenario toegelicht. De werkgroep die bezig is met uitwerking van dit scenario is op dit moment getemporiseerd wegens het niet tijdig kunnen leveren van de personele bezetting door deelnemers in het toekomstige regionale veiligheidsteam en door het vertrek van de projectleider. Centrumgemeente Enschede zal op korte termijn een nieuwe projectleider aantrekken.
Toenemende mondigheid van burgers is een hedendaagse, karakteristieke ontwikkeling in onze maatschappij. Door veranderingen in onze samenlevingscultuur zit dit ook klassieke vormen van organisatie, bestuur, wetgeving, handhaving en rechtspraak onder druk. Dit manifesteert zich zowel bij overheden als bij grote non-profit organisaties. Bij VTT zien we een toename van het aantal klachten, wat mogelijk een effect hiervan is. Ook zien medewerkers het terug in hun contacten met cliënten.

Hervorming Jeugdzorg 2022-2028

Op 13 mei 2022 verscheen de kamerbrief Hervorming Jeugdzorg. Deze brief heeft geleid tot een doorstart van de hervormingsagenda, vastgesteld op 19 juni 2023. Hiermee is de implementatiefase van de diverse thema's uit de hervormingsagenda aangebroken en zal hier de komende periode aandacht aan worden besteed. De benoemde thema's uit de hervormingsagenda zijn in Twente al in het vizier en er wordt er ook al aan gewerkt. De lijn uit de hervormingsagenda loopt hierdoor niet uit de pas met de ingezette ontwikkelingen in de regio. In de komende periode zal er worden gezocht naar de rode draad in alle lokale en regionale initiatieven en zal hiervan een overzicht worden gemaakt. Op basis hiervan zal de verdere organisatie vorm worden gegeven vanuit overzicht en samenhang. Vanwege de lopende trajecten op de inkoop Jeugdhulp en Samenwerkingsagenda is een Twentse reflectie gemaakt als basis voor prioritering en om focus aan te kunnen brengen op ambtelijk en bestuurlijk niveau.

Spagaat loonstijging jeugdzorg
De jeugdsector zit in een ingewikkeld spagaat. De lonen in de cao's van andere zorgbranches stijgen fors. Om jeugdzorgpersoneel te houden en aantrekkelijk te blijven voor nieuwe medewerkers zullen in de nieuwe cao een vergelijkbare loonstijging moeten worden opgenomen. Het merendeel van de jeugdzorgorganisaties kan die loonstijging echter niet betalen. Ook zonder de loonstijging staan veel instellingen er financieel slecht voor. De ruimte om verliezen op te vangen is bij de meeste organisaties zeer beperkt. De OVA-indexatie (Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling) die in de meeste inkoopcontracten is afgesproken loopt achter op deze actuele ontwikkelingen. De gemeenten hoeven juridisch gezien lopende contracten niet open te breken en dat is op dit moment ook het advies van de VNG. Bij verlenging of nieuwe contracten moet de laatste geldende cao toegepast worden. Gemeenten gaan dan meer betalen dan zij van het Rijk gecompenseerd krijgen. Deze spagaat raakt direct de complexiteit en intensiteit van de basistaken van inkoop en contractmanagement van OZJT en de financiën van de Twentse gemeenten.

Veranderingen in de jeugdbeschermingsketen
Dit thema hangt inhoudelijk samen met de hervorming van de jeugdzorg maar verloopt via een andere programmastructuur. De komende jaren zullen we te maken krijgen met grote veranderingen in de jeugdbeschermingsketen. Deze ontwikkeling binnen het programma "Toekomstscenario kind- en

gezinsbescherming" kent een grote samenhang met de samenwerkingsagenda. Daarom zal het toekomstscenario worden meegenomen in de uitwerking van de actielijnen van de Samenwerkingsagenda.

4. Ontwikkelingen met (mogelijk) financiële impact

4.1 Ontwikkelingen met nog onbekende financiële impact op de begroting 2025 en verder

Vaccinatievoorziening inclusief COVID-vaccinatie
In juli 2022 heeft het kabinet aan de Tweede Kamer het voornemen kenbaar gemaakt om een vaccinatievoorziening voor volwassenen te organiseren bij de GGD'en. Vanuit de vaccinatievoorziening wordt het programmatisch vaccineren regionaal gecoördineerd. Er worden verbindingen gelegd met andere ketenpartners die betrokkenheid hebben bij het indiceren, voorlichten of zetten van vaccinaties. De 25 GGD'en, GGD GHOR Nederland en het RIVM hebben in 2023 gezamenlijk gewerkt aan een uitvoeringstoets. De besluitvorming hierover is vertraagd door de val van het kabinet. Het is op dit moment nog onduidelijk of de vertraagde besluitvorming ook gevolgen zal hebben voor de planning van de ontwikkeling en uitvoering van de vaccinatievoorziening. De besluitvorming op de uitvoeringstoets ligt bij het ministerie van VWS en zal worden voorgelegd na beëdiging van het nieuwe kabinet. Na positieve besluitvorming zal er worden gestart met het implementatieplan. De huidige planning is om de vaccinatievoorziening in 2025 operationeel te hebben. Hierbij is de verwachting dat er zal er worden gestart met het onderbrengen van de COVID-vaccinaties in de vaccinatievoorziening bij de GGD'en. Daarmee zal ook de financiering van de COVID-vaccinaties worden ondergebracht in de financiering van de vaccinatievoorziening. Het is nog onduidelijk of de financiering van de vaccinatievoorziening vanaf 2025 loopt via het gemeentefonds of via rechtstreeks financiering aan de GGD'en. Daarentegen is het al wel duidelijk dat de middelen zullen worden geoormerkt.

Structurele uitbreiding capaciteit infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid vanaf 2025
Met een structurele SPUK vanaf 2025 wordt GGD Twente in staat gesteld de vergrote capaciteit die voortkomt uit de uitvoering van het tweejarig programma (2023 en 2024) versterking infectieziekte en pandemische paraatheid te bestendigen. Hiermee worden we in staat gesteld te voldoen aan de centrale eisen ten aanzien van pandemische paraatheid zoals opgesteld door VWS. De structurele SPUK-middelen zijn zowel bedoeld voor het behoud van de ingezette capaciteitsuitbreiding, als voor de verdere versterking van bovenregionale samenwerking, onderzoek, opleidingen en bij- en nascholing. Vanaf het jaar 2025, wordt de capaciteit uitgebreid met coördinatoren pandemische paraatheid. Deze medewerkers worden verantwoordelijk op thema's opschaling warme fase, geoefendheid, borgen van meer uniforme voorbereiding en voldoen aan uniforme minimale kwaliteitseisen van de GGD'en Informatie voorziening/ICT en vaccinatievoorziening. In de jaren 2024 tot en met 2026 stelt het Rijk incidentele middelen beschikbaar voor transitie capaciteit. Met deze extra capaciteit kunnen de GGD'en de organisatie, bedrijfsvoering en primaire werkprocessen, waar nodig, voorbereiden op de uniforme en tijdige aansluiting op de LFI (nieuwe landelijke crisisorganisatie).

Formatienormering infectieziektebestrijding
In opdracht van het ministerie van VWS heeft onderzoeksbureau AEF begin januari 2023 het eindrapport 'Capaciteit infectieziektebestrijding in beeld' opgeleverd met als doel, samen met veldpartijen, in beeld te brengen wat benodigd is voor structurele versterking van de GGD'en op het terrein van de infectieziektebestrijding vanaf 2025. Dit heeft betrekking op het takenpakket reguliere infectieziektebestrijding (IZB) van de GGD'en. In dit onderzoek is onder andere gekeken naar geleerde lessen uit de COVID-19-periode voor de capaciteit (kwantitatief en kwalitatief) en organisatie om de reguliere IZB-taken goed te kunnen uitvoeren. Eén van de conclusies uit dit onderzoek was dat de bestaande normen en kaders, voor zover aanwezig, veelal verouderd en aan herziening toe waren. Dat bracht AEF tot de aanbeveling om een adequate formatienormering IZB uit te werken. Naar aanleiding hiervan heeft GGD-GHOR-Nederland, namens de GGD'en, aan onderzoeksbureau Berenschot verzocht om het IZB-formatienormeringsonderzoek uit te voeren. Dit onderzoek is

momenteel nog gaande, en er is nog geen orde van grootte bekend van eventuele financiële consequenties.

Informatievoorziening (IV) landschap infectieziektebestrijding
De coronacrisis was een ultieme stresstest voor het destijds beschikbare IV-landschap van de infectieziektebestrijding. Deze crisis heeft diverse kwetsbaarheden blootgelegd op het gebied van wendbaarheid, schaalbaarheid en de betrouwbaarheid van de informatievoorziening. De coronacrisis heeft ons geleerd dat GGD Twente voorbereid moet zijn op een pandemische situatie. De informatievoorziening (ICT-systemen, data-opslag en -verwerking) bleek in deze periode niet optimaal te zijn. Ook de informatieveiligheid bleek onvoldoende, dit heeft geleid tot datalekken op landelijk niveau. Met een meerjarige investering van het ministerie van VWS werken GGD GHOR Nederland en het RIVM aan een nieuw, up-to-date landelijk dataplatform en informatievoorziening. Elke GGD moet mee in de ontwikkeling om haar rol op het gebied van infectieziektebestrijding binnen gestelde kaders te kunnen blijven uitvoeren. Omdat de landelijke informatievoorziening nog in ontwikkeling is, is het hiervoor benodigde budget nog lastig in te schatten. Wij komen hierop terug in het algemeen bestuur, zodra meer duidelijkheid komt over wat landelijk wordt gevraagd.

Publieke gezondheid en vluchtelingen
Vorig jaar is al aandacht gevraagd voor de verhoogde instroom in JGZ van verschillende doelgroepen vanuit het buitenland: asielzoekers, vergunninghouders, gezinsherenigers, vluchtelingen uit Oekraïne en mensen die worden opgevangen in de noodopvang. Daarnaast stromen ook meer kinderen van arbeidsmigranten de JGZ in (ongeveer 1/3 van een te verwachtte normaal jaarcohort). De verwachting is dat ook in 2025 en verder de instroom van kinderen uit het buitenland hoog blijft.
Om de juiste zorg te bieden aan deze groepen, is extra dienstverlening nodig, zoals de inzet van tolken en het uitzoeken van en inhalen van vaccinaties. Ook is er relatief vaak sprake van trauma's en daardoor een extra ondersteuningsnoodzaak.
Voor deze inzet lijkt er tot nog toe toereikende financiering te zijn:

- via het COA voor de publieke gezondheid voor asielzoekers en
- via de gemeenten, door het overhevelen van de rijksbijdrage, die gemeenten ontvangen voor de taken van de JGZ voor Oekraïense vluchtelingen.

De extra werkzaamheden ten behoeve van overige instromers vanuit het buitenland moeten binnen de reguliere begroting worden opgevangen. Door de verschillende (vormen van) opvanglocaties en het langer openblijven van noodopvanglocaties, dan oorspronkelijk bedoeld, kunnen er risico's ontstaan voor de Publieke Gezondheid. Bijvoorbeeld omdat er geen hygiënecontrole gedaan is door de GGD of er uitbraken ontstaan van bijvoorbeeld scabiës (schurft) waarbij het team Infectieziekten van de GGD niet of te laat wordt geïnformeerd.

Meldpunt zorgwekkend gedrag
GGD Twente voert sinds de start van de wvggz in 2020 het meldpunt zorgwekkend gedrag voor alle 14 Twentse gemeenten uit. Het team Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) pakt deze meldingen op. Landelijk is besloten dat per 1 mei 2023 de politieorganisatie meldingen kunnen doorzetten naar het meldpunt 'niet acuut' in de regio via een nieuwe manier van melden. Dit is een nieuwe manier van werken voor de politie en zorgde ervoor dat het aantal meldingen vanuit de politie enorm is gestegen vanaf afgelopen mei. Voorheen kon de politie ook al een melding doen bij het meldpunt, maar ging dit om gemiddeld 4 meldingen per maand. Vanaf dat de nieuwe manier van melden voor de politie van start is gegaan, gaat het om gemiddeld 31 meldingen per maand vanuit de politie. In 2023 is het team OGGZ daarom tijdelijk uitgebreid met één nieuwe collega vanaf oktober 2023 tot en met februari 2024. Dit staat los van de aanvraag van begin 2023 waar extra formatie (0,89 fte) is aangevraagd voor het meldpunt zorgwekkend gedrag omdat het aantal meldingen de afgelopen jaren heel erg is gestegen. Bij deze reguliere formatie uitbreiding is in kleine mate al rekening gehouden met dat de politie op basis van het machtigingsbesluit al meldingen kon doen, maar is nog geen rekening gehouden met de verwachte ruime stijging in politiemeldingen vanaf 1 mei 2023. Vandaar dat voor de politiemeldingen een aparte route wordt gelopen. De gemeenten hebben een ZonMw subsidie aangevraagd met als doel om de extra formatie 2024 voor de politiemeldingen voor het meldpunt te kunnen bekostigen. Het is nog onduidelijk hoeveel meldingen er in toekomst gaan komen maar de verwachting is dat het aantal meldingen nog gaat stijgen. Dit omdat het aantal meldingen bij het meldpunt elk jaar flink gestegen is. De monitoring van het aantal politiemeldingen blijven we vanzelfsprekend ook in 2024 uitvoeren. We voorzien dat, als voor de periode na 2024 geen structurele financiering elders wordt gevonden, er een aanvullende bijdrage van gemeenten moet komen.

Versterking kennis- en adviesfunctie GGD
In de SPUK GALA zitten ook extra financiële middelen voor de versterking van de kennis- en adviesfunctie van de GGD. Dit zijn middelen die uitsluitend voor de GGD zijn, en niet lokaal kunnen worden ingezet door de gemeenten. In Twente hebben alle 14 gemeenten deze middelen aangevraagd voor de GGD. De middelen (€ 93.000) zijn voor 2023, 2024 en 2025. Vanaf 2026 dient de versterkte kennis en adviesfunctie geborgd te zijn in de dienstverlening van de GGD zonder dat daar extra middelen voor zijn. Inzet is om na 2025 profijt te blijven houden van de inspanningen in de komende jaren. De kennis- en adviesfunctie van de GGD versterken we door in te zetten op:

- Verbreden en versterken onderzoekskwaliteiten om GGD-data beter te gebruiken voor meer gezondheidswinst van de inwoners van Twente en het verdiepen in methoden voor kwalitatief onderzoek.
- Verbreden en versterken kenniscapaciteit; meer kennis over handelingsperspectieven die normaliseren en demedicaliseren
- Versterken adviescapaciteit; meer ruimte om proactief lokaal te functioneren als sparringpartner.

Voor het kunnen realiseren van bovenstaande 3 punten is versterking van een tweetal disciplines noodzakelijk. Voor de onderzoekskwaliteiten is versterking van de formatie epidemiologie passend. Voor de kennis- en adviescapaciteit is het versterken van de formatie gezondheidsbevordering passend.

Evaluatie meerjarenperspectief OZJT
In de Bestuursrapportage van 2023 is al gemeld dat de realisatie van de basistaken van OZJT onder druk staat. Met de formatie-uitbreiding uit het meerjarenperspectief OZJT is beoogd een antwoord te willen en kunnen blijven geven op de regionaal belegde taken en ambities die we samen met de 14 Twentse gemeenten hebben. Het beeld na bijna een jaar is dat de beoogde stabiliteit, robuustheid en continuïteit helaas niet gerealiseerd is. We durven te stellen dat OZJT zelfs kwetsbaarder is geworden. Er zijn taken bijgekomen en de intensiteit van de basistaken is fors toegenomen (bijvoorbeeld door zorgaanbieders die in zwaar weer verkeren). De onderbezetting binnen OZJT is nog niet opgelost. Dit wordt veroorzaakt door de krappe arbeidsmarkt, maar ook door te lang met te weinig mensen werken dat leidt tot overbelasting, zorgt voor uitval door ziekte en het vertrek van mensen. In de huidige context van de regionale netwerksamenwerking met gemeenten waar ook capaciteitsproblemen spelen zien we dit ook niet veranderen op korte termijn. Dit leidt tot risico's. Het betreft complexe problematiek die om een oplossing vraagt. Daarom wordt het algemeen bestuur gevraagd om een herijkingsopdracht te geven. Daarmee wordt gekeken wat nodig is om de geschetste problemen in de toekomst op te lossen. Daarnaast is de evaluatie van het meerjarenperspectief OZJT, waarbij de uitkomsten mee kunnen worden genomen in de benodigde oplossing. Binnen OZJT is voor meerdere functies (her)waarderingen gaande geweest. Deze herwaarderingen leiden tot hogere kosten dan het beschikbare budget. In het meerjarenperspectief OZJT is voor meerdere cruciale functies ingezet op een deeltijdfactor (bijv. 0,6 of 0,8 fte) waarvoor in de huidige krappe arbeidsmarkt niet anders invulling gevonden kan worden gevonden dan een fulltime bezetting. Ook dit leidt tot hogere kosten dan het beschikbare budget.

Inrichting MDA++
Onder de noemer MDA++ (Multi Disciplinaire Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling) werken organisaties op het gebied van zorg, hulpverlening, politie en justitie samen om huiselijk geweld, mishandeling en seksueel geweld te voorkomen en te stoppen. De eerste + van MDA++ staat hierbij voor intersectoraal en de tweede + voor specialistisch. MDA++ kan ingezet worden bij zowel huishoudens mét als zonder inwonende kinderen waar sprake is van structureel onveilige situaties door zeer ernstige, complexe (Multi probleem) en/of terugkerend huiselijk geweld en kindermishandeling. Er ligt een inrichtingsplan voor MDA++ in Twente, waarbij één mogelijkheid is om de inrichting bij VTT te beleggen.

Invullen van vacatures
Steeds meer organisaties hebben moeite vacatures te vervullen. Dat geldt ook voor SamenTwente. Op dit moment zien we al dat het niet meer lukt vertrouwensartsen voor VTT aan te trekken. Op vacatures voor maatschappelijk werkers komen steeds minder sollicitaties binnen en ook op gebied van management en IT is schaarste op de arbeidsmarkt zichtbaar. Ook nemen kosten voor inhuur en arbeidsmarkttoelages mogelijk toe. Dit vraagt om een andere benadering van die arbeidsmarkt met mogelijk extra investeringen naast de reeds georganiseerde extra formatie op specialistische

vakgebieden zoals recruitment en ‘employer branding’. Ook landelijk is er aandacht voor de arbeidsmarktkrapte. Het Landelijk Netwerk Veilig Thuis gaat bijvoorbeeld een campagne starten om werken bij Veilig Thuis te promoten. Dit kan mogelijk leiden tot extra kosten.

Invoering HR21
In 2023 zijn we gestart met de voorbereidingen voor de invoering van HR21. Dit is een functiewaarderingsysteem specifiek voor de gemeentelijke sector. De verwachting is dat HR21 in 2024 ingevoerd zal worden en in 2025 mogelijk financiële gevolgen kan hebben voor de begroting van SamenTwente, als gevolg van herwaardering van functies.

Beveiliging Twentehuis
Naast gezondheid en vitaliteit is veiligheid een belangrijke pijler voor SamenTwente. Niet alleen gericht naar de Twentse inwoners toe, maar ook intern naar onze medewerkers toe. Wij constateren dat onze medewerkers in het Twentehuis in toenemende mate te maken hebben met een vorm van agressie of dreiging. Dit heeft ook te maken met veranderingen in de maatschappij. We willen onze medewerkers, en bezoekers, een veilige omgeving kunnen (blijven) bieden. Wij voeren een onderzoek uit om een beveiligingsbeleid voor het Twentehuis op te stellen. Dit beleid moet inzichtelijk maken, welke organisatorische processen met welke risico’s worden geclassificeerd. Dit leidt dan tot een zonering voor beveiliging. Door te weten welke processen met welke risico’s zich waar bevinden, kunnen we beter bepalen welke beveiligingsmaatregelen we moet gaan treffen. Dit kunnen poortjes zijn in de ontvangsthal of aanpassingen aan ons centrale pand (Twentehuis). Dit zal een financiële impact voor de komende jaren betekenen. Doel is ook om de risico’s op veiligheidsvlak van onze organisatie nog helderder te krijgen en hier overeenstemming over te hebben, om vanuit hier via een gestructureerde aanpak aan te sturen op het wegnemen van de risico’s. Het is immers zo, dat als je de risico’s niet kent, je ook niet kunt weten welke maatregelen je moet nemen om het risico weg te nemen.

Aanpassing reiskostenregeling
Op dit moment zijn we met het Lokaal Overleg een nieuwe reiskostenregeling aan het onderzoeken. Bij SamenTwente is er sprake van relatief veel mobiele functies waarbij er geen mogelijkheid is tot gebruik van Openbaar Vervoer of thuiswerken. Wij kijken in de basis naar zoveel als mogelijke aansluiting op de uitgangspunten van gemeenten. Echter, bevinden onderdelen als de GGD en Veilig Thuis zich wel in een andere (arbeids)markt en brengt aansluiten op de regeling van gemeenten andere uitdagingen met zich mee. De exacte financiële effecten zijn nu nog niet bekend.

Invoering van de Archiefwet in samenwerking met de gemeenten
Regionaal vinden gesprekken plaats over dit onderwerp. Zo wordt er bijvoorbeeld door de gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen (GR) gekeken of er samen een digitaal archief kan worden geïmplementeerd. En daarnaast ook of er regionaal archivarissen kunnen worden opgeleid en aangesteld. Gemeenten hebben vanuit de Archiefwet de verplichting om een GR hierbij te ondersteunen, de feitelijke dienst te leveren (zoals een archivaris). In de praktijk zal dat ook veel samenwerking betekenen wat de doelmatigheid ten goede komt. Wanneer SamenTwente zijn processen rondom archivering en digitale informatievoorziening zal moeten aansluiten op 1 van de 14 Twentse gemeenten, dan zal dat leiden tot kosten. Incidenteel en mogelijk ook structureel, afhankelijk van de vereisten. Daarnaast zal SamenTwente moeten deelnemen in een regionale investering indien er regionaal een keuze wordt gemaakt waarop SamenTwente ook moet aansluiten. Een GR heeft in de begroting geen vrije ruimte voor een dergelijke nieuwe ontwikkeling, omdat die vooral taakgericht gefinancierd is. Een mogelijk is dat alle kosten via de gemeenten lopen en sluiten de GR’en inhoudelijk aan, waardoor dit geen uitzetting van de GR begroting als gevolg heeft.

Digitalisering en IT-ontwikkelingen
De versnelde ontwikkelingen en mogelijkheden ten aanzien van het toepassen van RPA (robotic process automation) en de ontwikkelingen op AI (Artificial Intelligence) vraagt inspanning. Het volgen en toepassen van deze digitale ontwikkelingen maken steeds meer en versneld onderdeel uit van de bedrijfsvoering. Deze voorbeelden zijn echter niet dusdanig concreet in omvang en effect dat ze reeds financieel zijn te maken.

4.2 Ontwikkelingen met bekende financiële impact op de begroting van 2025 en verder

In de tweede Bestuursrapportage van 2023 is inzicht gegeven in hoe we zowel qua beleids- als financiële realisatie ervoor staan. Met deze rapportage is ons algemeen bestuur geïnformeerd over dat de organisatie geconfronteerd wordt met een aantal grote structurele onvermijdbaar ontwikkelingen die tot uitzetting van de begroting leiden. Deze ontwikkelingen zijn te onderscheiden in majeure ontwikkelingen en in overige ontwikkelingen. De majeure ontwikkelingen hebben grote impact op onze beleidsrealisatie en vragen om grotere financiële bijsturing dan de overige ontwikkelingen. Beide categorieën van ontwikkelingen worden hieronder toegelicht.

Al vanaf 2015 worden een aantal taken vanuit het Rijk aan de gemeenten overgedragen zonder voldoende budget. Het is hierdoor lastig voor gemeenten om goede dienstverlening aan hun inwoners te kunnen (blijven) bieden. Mede hierdoor zullen we aan ons algemeen bestuur ook scherpe keuzes voorleggen in onze dienstverlening inclusief impact hiervan om kosten te kunnen reduceren. Dit zal de financiële impact van onderstaande ontwikkelingen niet volledig kunnen drukken. De financiële effecten van deze ontwikkelingen, op basis van prijs- en loonpeil 2023, worden in hoofdstuk 5 samengevat weergegeven.

Het algemeen bestuur moet nog een besluit nemen over het voornemen om deze ontwikkelingen op te nemen in de begroting 2025 en een besluit nemen over de te maken keuzes in onze dienstverlening. De gemeenteraden hebben vervolgens een zienswijze mogelijk voordat de begroting definitief wordt vastgesteld in vergadering van het algemeen bestuur van 10 juli 2024. Op 13 december 2023 is in het algemeen bestuur gesproken om in verband met de financiële situatie van de gemeenten, inzichtelijk te maken op welke taken van SamenTwente de Twentse gemeenten tekortkomen in verband met de financiering van het Rijk.

Majeure ontwikkelingen

1. *Versterking Veilig Thuis Twente*

Het aantal meldingen is sinds de uitbreiding van VTT in 2020 opnieuw sterk gestegen. Dat heeft als gevolg gehad dat bepaalde activiteiten niet of minder zijn gedaan, zoals voorlichting, deelname aan overleggen en werkgroepen, geen/verminderde inzet van gedragswetenschappers in gemeenten. Ondanks deze aanpassingen in de activiteiten van VTT lukt het niet om de groei van 25% (tussen 2020 t/m 2022) in meldingen adequaat op te pakken en kampt VTT opnieuw met wachtlijsten. Het aantal meldingen is in de periode januari 2023 t/m 2023 ten opzichte van 2022 verder toegenomen met 16%. Dit leidt hoge werkdruk. Risico's die deze toegenomen werkdruk met zich meebrengt zijn uitval, toename verzuim en vertrek van medewerkers. Er is onderzoek door een extern bureau uitgevoerd naar de benodigde capaciteit om wachtlijstvrij te kunnen werken, waarbij VTT in staat is om zichtbaar te zijn in het netwerk, voldoende gedragswetenschappelijke ondersteuning te bieden en voorlichtingstaken weer op te pakken. Dit leidt tot drie scenario's met keuzes hoe VTT versterkt kan worden in de range van, alleen focus hebben op de uitvoering (meldingen afhandelen/scenario 1) tot en met een volwaardig takenpakket voor VTT inclusief een investering om preventief te kunnen werken (scenario 3). De financiële effecten van deze scenario's zitten in de range van € 0,97 miljoen in scenario 1 oplopend naar € 1,5 miljoen in scenario 3. In de vergadering van het algemeen bestuur van 13 december 2023 is informatief gesproken over de grote opgave van Veilig Thuis Twente om duurzaam de cirkel van geweld te doorbreken. Dit in lijn met het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Deze opgave vraagt om uitwerking van een nieuwe ontwikkelrichting voor Veilig Thuis Twente. Dit kost tijd en daarom komt een structurele oplossing voor Veilig Thuis Twente op dit moment te vroeg. In het algemeen bestuur van 13 december 2023 is besproken om in eerste instantie voor een incidentele (financiële) oplossing te gaan zodat de continuïteit van Veilig Thuis Twente geborgd is. Hierdoor heeft het dagelijks bestuur ook de ruimte om bij het algemeen bestuur de opdracht ophalen voor een nieuwe ontwikkelrichting.

2. *Continuering forensische dienstverlening*

Er is landelijk sprake van grote krapte aan forensisch artsen. Dit geeft forse organisatorisch vraagstukken. De 5 GGD'en in Oost-Nederland werken samen op de organisatorische vraagstukken zo goed mogelijk op te lossen. Er wordt een vorm van hybride samenwerking ontwikkeld, waarbij artsen GGD-werkgebied overstijgend worden ingezet en er centraal wordt gepland en bijgeschoold.

Tegelijkertijd blijft elke GGD, dus ook GGD Twente, (bestuurlijk) verantwoordelijk voor haar eigen uitvoering, daaronder wordt o.a. verstaan de aansturing van personeel, kwalitatieve goede dienstverlening en het continueren van de dienstverlening. De zorgelijke ontwikkelingen zullen structureel hogere kosten met zich meebrengen door het inzetten op behoud van forensisch artsen binnen onze regio, waarbij er sprake is hogere uurtarieven, meer garantie-uren in avond/ nacht/ weekend diensten en aanvullende afspraken, o.a. met betrekking tot vergoeding reistijd. Tevens is er sprake van een btw-nadeel in verband met de vele inhuur van externe artsen. Ten opzichte van de huidige situatie zullen de administratieve lasten en de kosten voor aansturing toenemen.
De kosten voor de forensische dienstverlening zullen vanaf 2024 structureel oplopen naar een bedrag tussen de € 0,45 miljoen en de € 0,65 miljoen per jaar. Deze bandbreedte komt voornamelijk vanwege de onzekerheid in de mogelijke verdere stijging van artsentarieven.

3. *Versterking Informatieveiligheid en privacy*

SamenTwente is verantwoordelijk voor de veiligheid van zeer privacygevoelige informatie van de Twentse inwoners. Deze informatie betreft een zeer breed veld; bij de GGD Twente de gegevens van alle 0 tot 18-jarigen in Twente, informatie van de consultatiebureaus en schoolartsen, forensische zorg, SOA testen, meldingen bij het Meldpunt Zorgwekkend gedrag en informatie over seksueel geweld etc. Maar ook bijvoorbeeld zeer gevoelige informatie van crisissituaties bij VTT en de inkoop van Jeugdzorg bij OZJT/Samen14. De digitale wereld verandert zeer snel en de risico's worden ook steeds groter. Omdat dit allemaal bij te kunnen benen hebben we de afgelopen jaren via reserves en voordelige jaarrekeningresultaten incidenteel geïnvesteerd. Hiermee hebben we incidenteel investeringen/versterkingen kunnen doen maar zijn we structureel kwetsbaar. Bij de programmabegroting van 2024 zijn we door de gemeenteraden van de Hof van Twente en Wierden gevraagd om actief structureel en ambitieus beleid te ontwikkelen om informatieveiligheid en privacy te kunnen waarborgen. En dit beleid voor te leggen aan de gemeenteraden. Als reactie op deze zienswijze is aangegeven dat we de benodigde structurele investering uit gaan werken en onderdeel laten zijn van de ontwikkelingenbrief 2025. Want niks doen is geen optie. De bestuurlijke kwetsbaarheid (aansprakelijkheid) is groot. Mede aan de hand van een externe Benchmark en door de incidentele investeringen van de afgelopen jaren en in het bijzonder die van 2023, hebben we een plan van aanpak opgesteld inclusief ambitie en de weg hiernaartoe. De financiële consequenties hiervan liggen in de range van een extra structurele investering van € 1,17 miljoen in de minimale variant en € 1,8 miljoen in de maximale.

4.2.1 Kerntakendiscussie

In de vergadering van het algemeen bestuur van 17 januari 2024 zijn de hierboven genoemde drie majeure opgaven behandeld. Gevraagd is om hiervoor extra middelen in de begroting 2025 op te mogen nemen. De impact ervan, zowel inhoudelijk als financieel, is groot voor onze organisatie. Tegelijkertijd realiseren wij ons dat de gemeenten jaarlijks, maar vanaf 2026 nog meer, voor enorme opgaven staan om ondanks de Rijkskortingen, een sociaal vangnet in stand te houden. Daarbij worden de dilemma's steeds groter omdat de keuzes die gemaakt kunnen worden voor een sluitende begroting steeds beperkter worden. Ook van SamenTwente wordt uiterste inspanning gevraagd om samen met de gemeenten bijdrage te leveren aan mogelijke oplossingen. Daarom zal er op verzoek van het algemeen bestuur een kerntakendiscussie plaats gaan vinden. Het algemeen bestuur wil op basis hiervan inhoudelijke keuzes kunnen maken over de taakuitvoering van SamenTwente en het ambitieniveau hiervan. Voor de kerntakendiscussie wordt een zorgvuldig proces uitgelijnd, dat ter besluitvorming wordt voorgelegd aan het algemeen bestuur. Hierbij worden ook de hieronder toegelichte overige ontwikkelingen betrokken.

Overige ontwikkelingen

1. *Meldpunt woningvervuiling*

Het meldpunt coördinatie woningvervuiling kampt sinds geruime tijd met een wachtlijst. Het aantal huishoudens op deze lijst schommelt tussen de 8 tot 10 huishoudens. Dat betekent dat deze inwoners circa 6-8 weken moeten wachten, met zelfs uitschieters van 3 maanden. Het betreft een cliëntengroep die zorgmijdend is. Het is belangrijk de motivatie bij deze inwoners goed te houden, omdat de kans groot is dat men motivatie verliest en dat het contact met de hulpverlening verwatert. Dit is voorwaardelijk om de coördinatie op te pakken. Gesignaleerd wordt dat de complexiteit door vergrijzing (verliezen regie) en armoedeproblematiek groter wordt. De vervuilingen zijn ernstiger en er zijn meer crisissituaties (die vaak hebben geleid tot een intramurale crisisopname). Na deze tijdelijke

opname volgt ontslag naar huis. Mogelijk is dat de reden dat het aantal meldingen vanuit intramurale settingen (ziekenhuis, revalidatiecentra) toeneemt. Uitbehandelde cliënten moeten naar huis, maar voorwaardelijk is dan wel voor de zorg thuis dat het huis schoon en in orde is. GGD Twente vormt in die zin het eindpunt van de keten. Wij voorzien dat, om aan de toenemende vraag te kunnen voldoen, er extra capaciteit nodig is. Ook voor deze ontwikkeling zijn meerdere scenario's uitgewerkt. Er kan ook gekozen worden om de wachtlijsten te accepteren. Voor dit scenario is geen extra investering benodigd. In scenario 2 kan de wachtlijst teruggedrongen worden door alleen spoedzaken op te pakken. Dit vergt een structurele investering van € 43.000. In scenario 3 kan er zoveel als mogelijk wachtlijstvrij gewerkt worden maar dit vergt een structurele investering van € 85.000.

2. *Milieu en Gezondheid*

GGD IJsselland en GGD Twente delen één team Milieu en Gezondheid. Dit team is gepositioneerd bij GGD IJsselland. In de samenleving wordt steeds meer waarde gegeven aan een gezonde leefomgeving, waarbij de Omgevingswet een belangrijke aanjager is. Vanuit deze wet winnen gemeenten gezondheidsadvies bij de GGD. Dat betekent dat er vaker en vanuit diverse invalshoeken, een beroep wordt gedaan op de GGD. Daarnaast staat het team Milieu en Gezondheid paraat als er crisisachtige (milieu)situaties spelen in gemeenten waarbij de gezondheid in het geding is. De expertise van de GGD is in deze situaties van essentieel. Denk in het bijzonder aan situaties waarbij er onrust ontstaat in de samenleving over gezondheid door blootstelling aan schadelijke stoffen. Om aan de toenemende vraag te kunnen voldoen is uitbreiding van het team onvermijdelijk en is verbinding naar meerdere disciplines zoal adviseur gezondheidsbevordering noodzakelijk. Voor deze ontwikkeling zijn ook scenario's uitgewerkt in de range van geen extra investering met als consequenties dat GGD Twente geen taken kan uitvoeren in het kader van de omgevingswet tot scenario 3, waarin GGD de adviseur van gemeenten op ruimtelijke omgeving en gezondheid. Dit scenario leidt tot een extra structurele investering van € 120.000.

Structurele voortzetting "Multifunctioneel team mbo"

Deze ontwikkeling is een aanpassing van financieringswijze van incidenteel op projectbasis naar structureel onderdeel van de gemeentelijke bijdrage. Jeugdartsen van GGD Twente worden al vanaf 2017 op projectbasis ingezet in het mbo (ROC van Twente en Zone college) met als doel voortijdige schooluitval vanwege ziekteverzuim door zowel 18 - als 18 + studenten te voorkomen en terug te dringen, door het bieden van verzuimbegeleiding. Daarbij werken de jeugdartsen op het ROC van Twente al enkele jaren samen met professionals van Tactus en Mediant in het "Multifunctioneel team mbo". Dit wordt gefinancierd door Twentse gemeenten op projectbasis (subsidiefinanciering). Op basis van positieve evaluaties en de behoefte aan deze begeleiding, wordt aan het algemeen bestuur voorgesteld de inzet van jeugdartsen op het mbo voor zowel 18- als 18+ studenten structureel voort te zetten. De begeleiding van 18 – studenten wordt gefinancierd vanuit de reguliere GGD-begroting. Voor de begeleiding van 18+ studenten is het noodzakelijk om de projectmatige middelen die vanaf 2017 tot en met 2024 beschikbaar zijn gesteld door de 14 Twentse gemeenten, met ingang van 2025 structureel in de begroting van GGD Twente op te nemen. Het gaat, voor de inzet van JGZ voor 18+ studenten om € 69.000, - per jaar. Over de voortzetting van de inzet van Tactus (verslavingszorg) en Mediant (GGZ) vanaf 2025 wordt een apart voorstel ingebracht in het BO Samen14, waarbij het de intentie is om ook deze inzet structureel te maken.

5. Financieel meerjarenperspectief

Een blik op het verleden

Met het vaststellen van de veranderopdracht Regio Twente op 10 juni 2021 zijn er taakstellingen doorgevoerd op onze organisatie als rechtsopvolger van Regio Twente. In totaal moest er afgerond € 1,6 miljoen structureel bezuinigd worden. Via de Bestuursrapportages 2022 informeren we het algemeen bestuur over de voortgang van de realisatie en de via de begroting en de jaarstukken rapporteren we hierover aan de gemeenteraden. In de jaarstukken van 2021 is inzichtelijk gemaakt dat er nog structureel € 161.000 aan taakstellingen gerealiseerd moet worden. Veilig Thuis Twente heeft vanaf de samenvoeging vanuit Jbov (Jeugdbescherming Overijssel) naar Regio Twente per 2018 nog een in te vullen taakstelling van ongeveer € 96.000. De totale taakstellingen bedragen dan € 257.000. In de begroting van 2024 is inzicht gegeven in de structurele invulling van deze taakstelling. Er resteert een nog in te vullen bedrag van € 140.000 structureel. We verwachten dat dit bedrag nog niet in 2025 gerealiseerd zal zijn. We voeren strak financieel beleid en varen scherp aan de wind. Aangezien we ook nog taakstellingen te realiseren hebben betekent het dat autonome ontwikkelingen

niet intern opvangen kunnen worden zonder keuzes te maken in onze dienstverlening. Dat we strak sturen blijkt ook uit het feit dat de jaarrekeningresultaten van de afgelopen jaren, ondanks verdubbelingen van de begrotingen door extra taken, marginaal afwijken van de begroting.

Een blik op de tosekomst; 2025 en verder
De in hoofdstuk 4 uiteengezette majeure en overige ontwikkelingen leiden tot het onderstaande financiële beeld/knelpunten. In dit beeld is nog geen rekening gehouden met de te maken keuzes in onze dienstverlening door middel van de hierboven genoemde kerntakendiscussie.

Benodigd structureel middelenkader in €	Scenario 1: minimaal	Scenario 2: gewogen	Scenario 3: maximaal
Majeure ontwikkelingen:			
1. Veilig Thuis Twente	965.000	1.234.000	1.537.000
2. Informatieveiligheid en privacy	1.165.000	1.165.000	1.800.000
3. Forensische geneeskunde	450.000	450.000	650.000
Saldo majeure ontwikkelingen	**2.580.000**	**2.849.000**	**3.987.000**
Benodigd structureel middelenkader in €	**Scenario 1: geen aanvullende investering**	**Scenario 2: focus**	**Scenario 3: wachtlijstvrij/ en adviseur gemeenten**
Overige ontwikkelingen:			
1. Meldpunt Woningvervuiling	0	43.000	85.000
2. Milieu & Gezondheid	0	60.000	120.000
Saldo overige ontwikkelingen	**0**	**103.000**	**205.000**
Totaal benodigd structureel middelenkader	**2.580.000**	**2.952.000**	**4.192.000**

6. Financieel-technische kaders voor de begroting 2025

De begrotingskaders zijn in 2020 door de gemeenten via het portefeuilleberaad Middelen opnieuw herijkt. SamenTwente voert deze uitgangspunten jaarlijks door in de begroting. De (geactualiseerde) begroting van het lopende begrotingsjaar vormt in eerste aanleg het financiële kader voor de begroting van het komende begrotingsjaar.

6.1 Loon- en prijsontwikkeling

De loon- en prijstendensen blijven uiteindelijk veruit de belangrijkste factor van de ontwikkeling van onze begroting en van de gemeentelijke bijdrage. De looncomponent werkt bovendien het zwaarst door, ca. 75% van onze kosten bestaat namelijk uit salarislasten. Jaarlijks doen de gemeenten ons als verbonden partij de uitwerking voor de mee te nemen loon- en prijsontwikkelingen als uitgangspunt voor de begroting.

Loonontwikkeling
De CAO SGO 2024-2025 is definitief geworden. De CAO kent een looptijd van 15 maanden (tot en met maart 2025). Volgens de uitgangspunten van de Twentse gemeenten wordt de actuele salarisstaat inclusief sociale lasten per 31-12-2023 als uitgangspunten gehanteerd. Deze salarisstaat wordt verhoogd met **6%** voor 2024 (uitkomsten CAO 2024-2025). Voor het jaar 2025 gaan we uit van een verdere stijging van **5,3%** (cijfers op basis van de concept Macro Economische Verkenning-2024). Dit leidt tot een totale stijging van 11,3% maar omdat we in de begroting van 2024 hebben gerekend met een stijging van 8% (deze komt nu uit op 6%) is per saldo de verwachte stijging van 2025 maximaal **9,3%** (11,3% minus 2%). De exacte financiële uitwerking vindt plaats in de begroting van 2025. In overeenstemming met afspraken met het algemeen bestuur wordt een verschil op de loonsom (overschot of tekort), voor zover het CAO-ontwikkelingen of mutaties in de werkgeverslasten,

indien nodig separaat met de gemeenten verrekend via de tussentijdse rapportage of via de jaarstukken. Voor de meerjarenraming 2026-2028 worden de indices 4,7% (2026), 4,8% (2027) en 4,2% (2028) gehanteerd. Deze percentages zijn gebaseerd op de concept Macro Economische Verkenning 2024.

Prijsontwikkeling
Voor de prijsontwikkeling nemen we de prijsontwikkeling zoals het CBP deze per september 2023 bij de macro-economische verkenning publiceert als uitgangspunt. Het CBS stelt deze werkelijke inflatoire effecten achteraf nog bij. Deze bijstelling hebben we nog niet in onze prijsontwikkeling verwerkt als we uitgaan van het prijspeil van de vorige begroting. Daarom worden de correcties over deze 3 jaren alsnog meegenomen voor de bepaling van de totale prijsontwikkeling voor het begrotingsjaar 2025. Dit leidt tot een inflatiecorrectie t.o.v. de begroting 2024 van **1,9%.**

Jaar	% al verwerkt	% MEV-2024	2025 wordt
2022	7,80%	7,70%	-0,10%
2023	5,90%	4,80%	-1,10%
2024	2,40%	3,50%	1,10%
2025		2%	2,00%
Inflatiecorrectie 2025			**1,90%**

6.2 Vervangingsinvesteringen
De investeringsruimte blijft op peil door de kapitaaluitgaven die in de begroting zijn afgeschreven, op te voeren als vervangingsinvesteringen.

6.3 Weerstandsvermogen/reserves en voorzieningen
Er wordt weerstandsvermogen aangehouden zodat de organisatie zelf in staat is om risico's op te vangen. Een kwalitatieve risicoanalyse is de basis voor deze buffers. Onze gemeenschappelijke regeling beschikt over een nota reserves en voorzieningen die de basis vormt voor ons weerstandsvermogen maar ook regels bevat hoe wij omgaan met reserveringen en voorzieningen.

6.4 Onvoorziene uitgaven
Conform besluit van het algemeen bestuur wordt voor post onvoorzien € 45.000 als last geraamd met een even hoge onttrekking uit de algemene reserve ter dekking.

6.5 Tarieftaken
Voor taken, die niet via de algemene bijdrage van gemeenten worden bekostigd, gelden tarieven die alle bedrijfskosten moeten afdekken. Denk bijvoorbeeld aan taken op het gebied van Inspectie & Hygiene en forensische geneeskunde. Deze tarieven, gerelateerd aan een reëel te verwachten omzet, dienen tenminste een kostendekkend exploitatieresultaat op te leveren. Dit sluit aan bij de wet Markt en Overheid. In de risicoparagraaf zijn risico's benoemd voor de tarieftaken indien bijvoorbeeld in enig jaar de opbrengst lager uitvalt dan begroot.

6.6 Samenwerking in coalition of the willing
De coalitions of the willing activiteiten (maar ook maatwerk/projecten) hebben geen invloed op de gemeentelijke bijdrage, omdat de kostenverrekening tussen de deelnemende partijen op basis van onderlinge afspraken worden verrekend.

6.7 Aantal inwoners
De gemeentelijke bijdrage 2025 (excl. de bijdrage jeugdgezondheidszorg) wordt verdeeld over de gemeenten op basis van de inwoneraantallen (in % van totaal) per 1 januari 2024 (eigen opgave gemeenten) en de bijdrage voor de jeugdgezondheidszorg op basis van het aantal jeugdigen 0-18 (in % van totaal) per 1 januari 2023 (cijfers CBS).

6.8 Euregio

Vanuit de overgang van Regio Twente heeft SamenTwente twee medewerkers voor rekening van Euregio in dienst. Zij verrichten hun werkzaamheden volledig ten behoeve van deze organisatie. Alle kosten van deze medewerkers, worden net zoals onder Regio Twente, in rekening gebracht bij Euregio. Mocht er voor deze medewerkers geen werk meer zijn, ontstaat er bij ons als werkgever de verplichting om een werkeloosheidsuitkering (met een bovenwettelijke regeling voor ambtenaren) te betalen. Deze verplichting wordt volledig ten laste gebracht van Euregio. Indien onverhoopt wegens ontoereikende financiële middelen Euregio niet aan deze verplichting kan voldoen, worden deze naar rato van het inwoneraantal verdeeld over de Nederlandse Euregio lidgemeenten. Dit is in overeenstemming met artikel 3 lid 1 van de Overeenkomst tussen Regio Twente en Regio Achterhoek inzake garantstelling financiële verplichtingen Euregio.

Onze passie is verbonden met een gezond, veilig en vitaal Twente, voor iedereen.

Gezond, veilig vitaal

samentwente.nl

Samen Twente